

Żubr władca absolutny

2016-02-17

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu wydała publikację poświęconą biologii i behawiorze żubra *Bison bonasus*.

O ochronie żubra w Rzeczypospolitej mówiono po raz pierwszy w szesnastowiecznych Statutach Litewskich. Król Zygmunt August ogłosił nawet dekret grożący śmiercią każdemu, kto odważyłby się ubić żubra bez jego zezwolenia. Podobnie w okresie zaborów car Aleksander I zakazał polowań na te zwierzęta, włączając je do carskiej domeny.

Z chwilą wymarcia ostatniej wolnej populacji żubrów przystąpiono do prac nad ich restytucją. Szczególne zasługi na tym polu miał polski przyrodnik Jan Sztolcman, który na forum Międzynarodowego Kongresu Ochrony Przyrody w 1923 r. w Paryżu zaapelował o utworzenie Międzynarodowego Towarzystwa Ochrony Żubra. Do poznańskiego ogrodu zoologicznego żubry wróciły w 1924 r., a kilka lat później do rezerwatu w Puszczy Białowieskiej – swojej ostatniej ostoi. W kolejnych latach stopniowo wzrastała liczba tych zwierząt, jak i ośrodków je utrzymujących. Polskie hodowle dały początek wielu stadom zagranicznym, bowiem od 1946 r. przekazano z kraju kilkaset osobników. Pomyślny rozwój hodowli żubrów w białowieskim rezerwacie sprawił, że w 1952 r. zainicjowano eksperyment uwalniania ich do Puszczy. W następnych dziesięcioleciach powstawały nowe wolne stada żubrów: w Puszczy Boreckiej (1962), w Bieszczadach (1963), w Puszczy Knyszyńskiej (1973) i wreszcie w Lasach Piłskich (1980).

W aktualnym stanie prawnym *Bison bonasus* jest gatunkiem chronionym zarówno przez prawo międzynarodowe, europejskie, jak i krajowe. Nie wolno tych zwierząt zabijać, okaleczać czy niepokoić w miejscach rozrodu. Niedopuszczalne jest także niszczenie ich siedlisk, przetrzymywanie lub posiadanie, wwożenie lub wywożenie poza granice państwa.

Zamysłem przygotowania albumu *Żubr władca absolutny* było poszerzenie wiedzy czytelników o biologii i behawiorze gatunku *Bison bonasus*, jego liczebności oraz siedliskach, które zajmuje. Jest to bowiem przykład jednego z niewielu zwierząt, które uniknęły losu tysięcy gatunków wytopionych przez człowieka na przestrzeni dziejów. Obecnie żubr najliczniej występuje w Polsce i na Białorusi oraz w Rosji i Niemczech. W naszym kraju stał się symbolem troski o przyrodę, patronuje Białowieskiemu Parkowi Narodowemu i Komitetowi Ochrony Przyrody PAN, a od 1938 r. jego sylwetka widnieje w znaku graficznym Ligi Ochrony Przyrody. Tekst opracowany przez wybitnych badaczy i znawców tematu Małgorzatę i Zbigniewa Krasieńskich opatrzone zdjęciami znakomitego fotografa flory i fauny Cezarego Korkosza.

Wydanie publikacji zostało dofinansowane ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

